सत्यमेव जयते

భారతదేశ ప్రభుత్వ ప్రధాన
మంత్రికి ఆర్థిక సలహా
మండలి

భారతదేశ బ్లూ ఎకానమీ

డ్రాఫ్ట్ పాలసీ
చట్రం

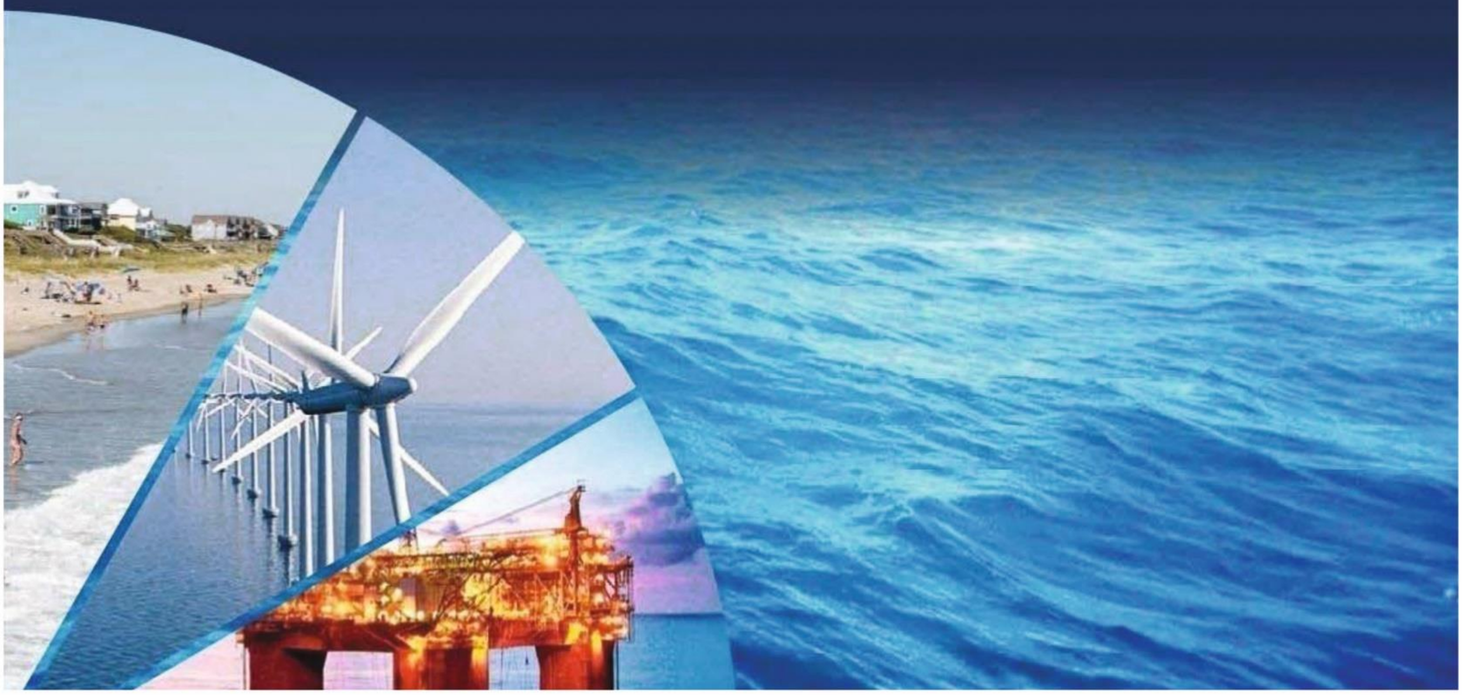

1 గౌరవనీయ ప్రధానమంత్రి నరేంద్ర మోడీ నొక్కి చెప్పిన బ్లూ ఎకానమీ యొక్క ప్రాముఖ్యతను అమలుచేయడానికి, ప్రధానమంత్రికి ఆర్థిక సలహా మండలి (ఇఏసి-పిఎం), బ్లూ ఎకానమీకి విధాన విధానాన్ని రూపొందించడానికి చొరవ తీసుకుంది. ఈ రంగంలోని అంతరాలు మరియు పనిచేస్తున్న అనేక మంత్రిత్వ శాఖలు, విభాగాలు మరియు ఏజెన్సీల ప్రమేయం దృష్ట్యా, స్థూల-ఆర్థికపరమైన చిక్కులు ఉన్నందున సమస్యలను పరిష్కరించడానికి ఏకీకృత మరియు సమన్వయ ప్రయత్నం అవసరం.

2 భారతదేశం యొక్క బ్లూ ఎకానమీ కొరకు ముసాయిదా విధానాన్ని సమర్పించడం నాకు విశేషాధికారం. సంబంధిత మంత్రిత్వ శాఖలు, నిపుణుల బృందాలు మరియు నిపుణులతో పలుమార్లు అనేక చర్చల తరువాత ఇది రూపొందించబడింది. ఈ ముసాయిదా, వ్యూహంతో పాటు భారత ప్రభుత్వం అవలంబించగల లక్ష్యం, రెండింటినీ వ్యక్తపరుస్తుంది. ఈ కసరత్తు ప్రజలకు మంచి ఆర్థిక భవిష్యత్తును కల్పించడం కొరకు బ్లూ వనరులను సుస్థిరమైన విధానంలో వినియోగించడానికి పునాది అవుతుంది.

3 బ్లూ ఎకానమీ కార్యక్రమం క్రింద ఉన్న ఏడు వర్కింగ్ గ్రూపుల ఛైర్పర్సన్లు, కన్వీనర్లు, సభ్యులు మరియు అనుబంధ యువ నిపుణులుకు వారి కృషికి నేను ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తున్నాను. వారి మద్దతుకు చాలా ప్రాముఖ్యత ఉంది. బ్లూ ఎకానమీ యొక్క విభిన్న కోణాలను అంచనావేసే సమగ్ర నివేదికల శ్రేణికి వారు దోహదపడ్డారు. ప్రతి ఒక్క నివేదిక ఇప్పటికే ఉన్న మరియు ఉత్పన్నమవుతున్న సవాళ్లను గుర్తించింది మరియు ప్రతి ఒక్క రంగంలో ఉన్న భారీ సామర్థ్యాలను మరియు అవకాశాలను సంగ్రహించడానికి బలమైన సిఫారసులను చేసింది. ప్రధాన కన్వీనింగ్ ఆఫీసరుగా ఈ సంక్లిష్టమైన కసరత్తు పూర్తి చేయడానికి సమన్వయం చేసిన ఇఏసి-పిఎం సీనియర్ సలహాదారు డాక్టర్ సుమితా మిశ్రా అందించిన సహకారాన్ని కూడా నేను శ్లాఘిస్తున్నాను. చర్చల సమయంలో చురుకుగా పాల్గొన్నందుకు స్టీరింగ్ కమిటీ సభ్యులకు కూడా నేను కృతజ్ఞతలు తెలుపుతున్నాను.

4 ఈ పత్రం భారత ప్రభుత్వం యొక్క బ్లూ ఎకానమీ కార్యక్రమానికి అర్థవంతంగా దోహదపడుతుందని నేను ఆశిస్తున్నాను.

రతన్ పి. వతల్
మెంబర్ సెక్రెటరీ
ఇఏసి-పిఎం

United Nations Sustainable Development Goal 14

"Conserve and sustainably use the oceans seas and marine resources for sustainable development"

"To me the Blue Chakra or wheel in India's national flag represents the potential of Blue Revolution or the Ocean Economy. That is how central the ocean economy is to us".

- Shri Narendra Modi
Prime Minister of India

INDIA & ITS TERRITORIAL WATERS

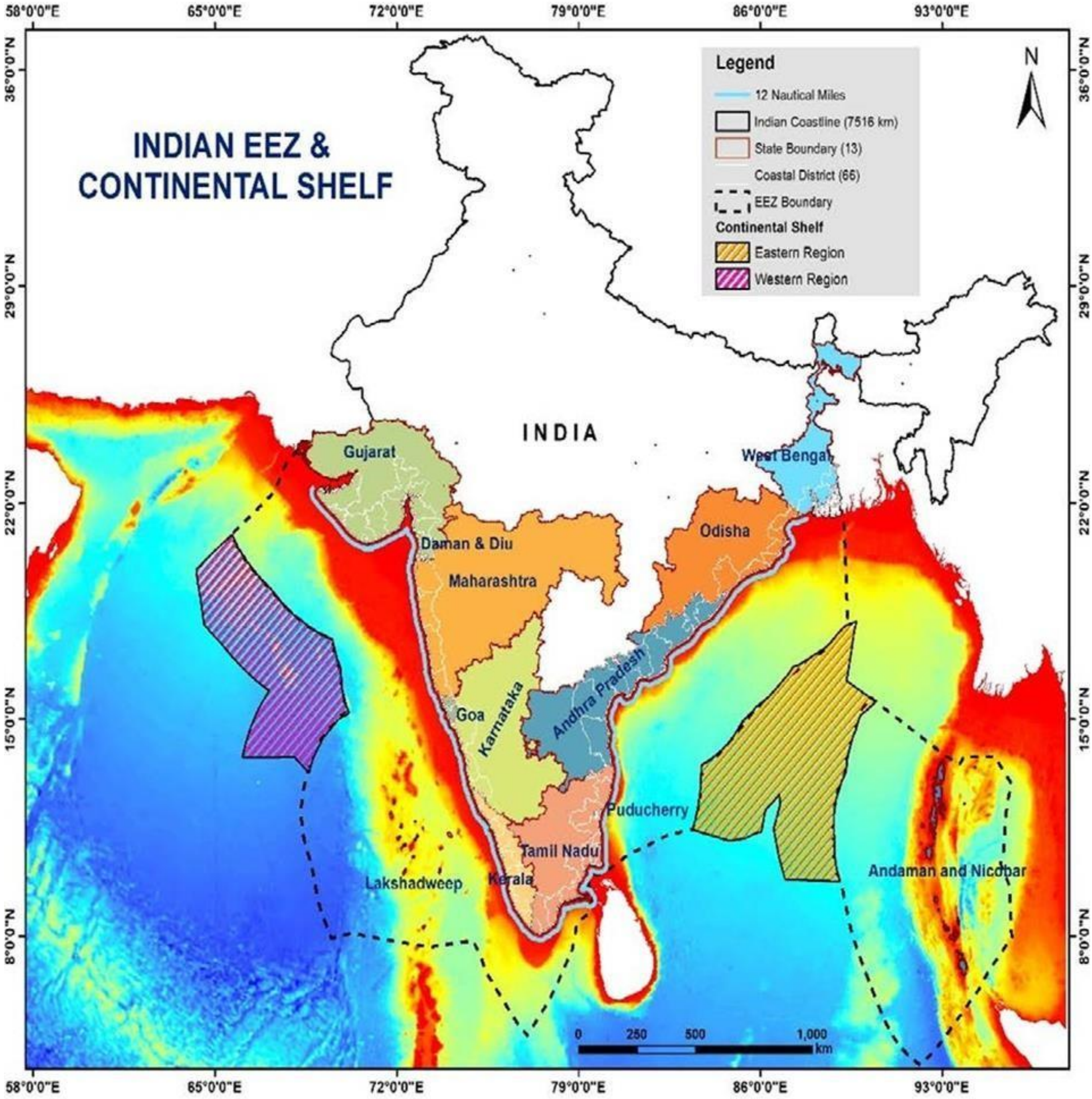

Source : Ministry of Earth Sciences, 2019

1. బ్లూ ఎకానమీ గురించి భారతదేశం లక్ష్యం

1.1 భూతాపం (గ్లోబల్ వార్మింగ్) వలన కలిగే ముప్పులతో పాటుగా, భవిష్యత్ వృద్ధి మరియు శ్రేయస్సు యొక్క అవసరాలను ప్రతిబింబించేలా బ్లూ ఎకానమీ యొక్క ఆర్థిక తత్వాన్ని మొట్టమొదటిసారిగా 1994 లో ఐక్యరాజ్యసమితి విశ్వవిద్యాలయంలో (యుఎన్యు) ప్రొఫెసర్ గంటర్ పౌలి ప్రవేశపెట్టారు. "వ్యర్థాలు లేవు మరియు ఉద్గారాలు లేవు" అనేదాని ఆధారంగా ఇంజనీరింగ్ భావనలతో కూడిన మరింత స్థిరమైన అభివృద్ధి నమూనాలను అభివృద్ధి చేయడంపై ఈ భావన ఆధారపడి ఉంది. ఆ తరువాత, 2012లో మూడవ ఎర్త్ సమిట్ కాన్ఫరెన్స్ - రియో+20 తరువాత బ్లూ ఎకానమీ గొప్ప ప్రాముఖ్యతను సంతరించుకుంది. *ఇతర విషయాలతో పాటు* హరిత ఆర్థిక వ్యవస్థ (గ్రీన్ ఎకానమీ) భావనను బ్లూ ఎకానమీకి విస్తరించడం పైన ఈ సమావేశం దృష్టి కేంద్రీకరించింది. ఐక్యరాజ్యసమితి యొక్క సుస్థిర అభివృద్ధి లక్ష్యాలు 14 ప్రపంచ పాలన మరియు సముద్ర వనరుల వినియోగానికి మార్గదర్శక సూత్రంగా "సుస్థిర అభివృద్ధికి మహాసముద్రాలు, సముద్రాలు మరియు సముద్ర వనరులను పరిరక్షించాలని మరియు స్థిరంగా ఉపయోగించాలని" కోరినప్పుడు ఈ భావన ప్రేరణ అందుకుంది. అనేక సభ్య దేశాలు బ్లూ ఎకానమీకి వారి యొక్క స్వంత నిర్వచనాలు మరియు నమూనాలను రూపొందించాయి. ప్రపంచవ్యాప్తంగా, మహమ్మారికి-ముందు ఓఇసిడి అంచనాల ప్రకారం మిగిలిన ప్రపంచ ఆర్థిక వ్యవస్థ కంటే బ్లూ ఎకానమీ రెట్టింపు వేగంతో పెరుగుతుందని అంచనా. తీరప్రాంత తయారీ మరియు సేవలు, సముద్ర వాణిజ్యం, షిప్పింగ్, ఆఫ్షోర్ మరియు తీర శక్తి, లోతైన సముద్ర ఖనిజాలు, జల వ్యవసాయం మరియు ఫిషరీస్ మరియు సముద్ర సంబంధిత సాంకేతిక పరిజ్ఞానం నుండి బ్లూ ఎకానమీకి అదనపు విలువ వస్తుందని గమనించాలి.

1.2 ప్రపంచవ్యాప్తంగా బ్లూ ఎకానమీని ఉపయోగించుకోవడానికి వివిధ జాతీయ మరియు ప్రపంచస్థాయి కార్యక్రమాలు చేపడుతున్నాయి. ఆస్ట్రేలియా, బ్రెజిల్, యు.కె., యు.ఎస్., రష్యా మరియు నార్వే వంటి దేశాలు కొలవదగిన ఫలితాలు మరియు బడ్జెట్ కేటాయింపు కలసిన ప్రత్యేక జాతీయ మహాసముద్ర విధానాలను అభివృద్ధి చేశాయి. కెనడా మరియు ఆస్ట్రేలియా వంటి దేశాలు బ్లూ ఎకానమీ లక్ష్యాల పురోగతి నిర్ధారించడానికి మరియు పర్యవేక్షణను చట్టాన్ని రూపొందించాయి మరియు సమాఖ్య మరియు రాష్ట్ర స్థాయిలో క్రమానుగత సంస్థలను స్థాపించాయి.

1.3 ప్రపంచంలో మొట్టమొదటిదిగా భారతదేశం 1981 లో మహాసముద్ర అభివృద్ధి శాఖను సృష్టించింది, ఇప్పుడు ఇది మినిస్ట్రీ ఆఫ్ ఎర్త్ సైన్సెస్ (ఎంఓఇఎస్). మూడు దశాబ్దాలకు పైగా అనుభవం ఆధారంగా, భారత తీరప్రాంతం వెంబడి "డీప్ ఓషన్ మిషన్," "ఓషనోగ్రఫీ ఫ్రమ్ స్పేస్" మరియు "లాంచింగ్ ఆఫ్ డేటా బాయ్స్" వంటి కొత్త కార్యక్రమాలను ప్రారంభించడంతో భారతదేశం చాలా ముందడుగు వేసింది. ఈ కార్యక్రమాలు శాస్త్రీయ విశ్లేషణ కొరకు వాతావరణంతో సహా వివిధ సముద్ర శాస్త్ర లక్షణాలపై సమాచారం ప్రసారం చేయడానికి ఉపగ్రహాలను అనుమతించాయి. ఎస్‌డిజి-14 లో భాగమైన సముద్రాలలో చెత్త/ప్లాస్టిక్ను అంచనా వేయడానికి మరియు తగ్గించడానికి కావలసిన వ్యూహాలను అభివృద్ధి చేయడానికి "క్లీన్ సీస్ ప్రోగ్రామ్" ద్వారా ఎంఓఇఎస్ ఐక్యరాజ్యసమితితో చేరింది. హిందూ మహాసముద్రంలో ఖనిజాల (ప్లోమెటాలిక్ నాడ్యూల్స్ మరియు హైడ్రోథర్మల్ సల్ఫైడ్) లోతైన సముద్ర అన్వేషణ కొరకు అంతర్జాతీయ సముద్రగర్భం అథారిటీ (ఐఎస్బిఏ) తో ఎంఓఇఎస్ రెండు ఒప్పందాలు కుదుర్చుకుంది. ఈ రంగాలలో వృద్ధి యొక్క ప్రయోజనాలను పొందాలంటే, భారతదేశం ఉత్పత్తికి అవసరమైన మరియు ఉత్పత్తి తయారీ మరియు పంపిణీకి అవసరమైన కార్యకలాపాలకు స్థిరమైన విధానాన్ని అభివృద్ధి చేయాలి.

1.4 ఫిబ్రవరి 2019 లో ప్రకటించబడిన ఇండియా'యొక్క "నూతన భారతదేశం లక్ష్యం 2030"లో ఆర్థిక వృద్ధి యొక్క పది ప్రధాన కోణాలలో ఒకటిగా బ్లూ ఎకానమీని ప్రముఖంగా పేర్కొంది. బ్లూ ఎకానమీ ఈ లక్ష్యం యొక్క ఆరవ కోణంగా

పేర్కొనబడి, తీరప్రాంత సమాజాల జీవితాలను మెరుగుపరచడానికి మరియు అభివృద్ధి మరియు ఉపాధిని వేగవంతం చేయడానికి వివిధ రంగాలను సమగ్రపరచే ఒక పొందికైన విధానం యొక్క అవసరాన్నినొక్కి చెప్పింది. ఇటీవల, 2020 లో ప్రధానమంత్రి తన 74వ స్వాతంత్ర్య దినోత్సవ ప్రసంగంలో, సమకాలీన సందర్భంలో ఒక పొరుగు అంటే మనం భౌతిక సరిహద్దును పంచుకునేవారు మాత్రమే కాదు, మనం వారితో సామరస్య సంబంధాన్ని కూడా కలిగి ఉంటామని ప్రముఖంగా పేర్కొన్నారు. ప్రధాన భూభాగంలోని సేవలతో సమానంగా ద్వీపాలకు హై-స్పీడ్ బ్రాడ్బ్యాండ్ కనెక్టివిటీని నిర్ధారించడానికి మన ద్వీప భూభాగాలను జలాంతర్గామి ఆప్టికల్ ఫైబర్ కేబుళ్లతో అనుసంధానించడానికి కొనసాగుతున్న లక్ష్యం కూడా మనకు ఉంది. ఈ సందర్భంలో ఆఫ్రికా తూర్పు తీరం నుండి పశ్చిమ పసిఫిక్ మహాసముద్రం వరకు విస్తరించి ఉన్న అక్షాన్ని ఒక ముఖ్యమైన అభివృద్ధి చెందుతున్న ఆర్థిక మరియు వ్యూహాత్మక అక్షముగా భారతదేశం గుర్తించాలి, దీనిని సీషెల్స్-సింగపూర్-సమోవా (ఎస్ఎస్ఎస్) అక్షం అని అంటారు. ఈ అక్షం భారతదేశానికి బలమైన బ్లూ ఎకానమీ పాలసీకి ఆధారం.

1.5 భారతదేశానికి ప్రత్యేకమైన సముద్ర స్థానం ఉంది. దాని యొక్క 7517 కిలోమీటర్ల పొడవైన తీరము తొమ్మిది తీర రాష్ట్రాలు మరియు 1382 ద్వీపాలకు నిలయం. దేశంలో 12 ప్రధాన ఓడరేవులు మరియు 187 ప్రధానేతర ఓడరేవులు ఉన్నాయి, ఇవి ప్రతి సంవత్సరం 1400 మిలియన్ టన్నుల సరుకును నిర్వహిస్తున్నాయి, భారతదేశ వాణిజ్యంలో సముద్రం ద్వారా రవాణా అయ్యే పరిమాణం 95%. రెండు మిలియన్ల చదరపు కిలోమీటర్లకు పైగా ఉన్న భారతదేశపు ప్రత్యేకమైన ఆర్థిక మండలం జీవ మరియు నిర్జీవ వనరులను సమృద్ధిగా కలిగి ఉంది మరియు ముడి చమురు మరియు తిరిగి పొందగలిగే సహజ వాయువు యొక్క వనరులను గణనీయమైన స్థాయిలో కలిగి ఉంది. తీరప్రాంత ఆర్థిక వ్యవస్థ 4 లక్షలకు పైగా మత్స్యకారులను మరియు తీరప్రాంత సమాజాలలోని ఇతర ముఖ్యమైన జనాభాను కలిగి ఉంది. ఈ విస్తారమైన సముద్ర ప్రయోజనాలతో, భారతదేశంలో బ్లూ ఎకానమీకి దేశ ఆర్థిక వృద్ధితో కీలక సంబంధం ఉంది.

1.6 ఇటీవలి కాలంలో, సముద్ర క్షేత్రంలో స్థిరమైన అభివృద్ధి కొరకు అనేక కార్యక్రమాలు జరిగాయి. ఈ కార్యక్రమాలు భారతదేశ సముద్ర ప్రయోజనాల వృద్ధిని మరియు మన బ్లూ ఎకానమీని బలోపేతం చేయడానికి ఉత్ప్రేరకాలు. COVID-19 అనంతర గ్లోబల్ దృష్టాంతంలో, సముద్ర వనరులను సమర్థవంతంగా మరియు స్థిరంగా ఉపయోగించడం ద్వారా భారతదేశం సముద్ర రంగంలో గణనీయమైన వృద్ధిని సాధించే అవకాశం ఉంది.

1.7 పర్యావరణ వనరులను పరిరక్షిస్తూ మరియు యుఎన్ యొక్క సుస్థిర అభివృద్ధి లక్ష్యాలకు అనుగుణంగా, ఉపాధి మరియు స్థూల విలువ పెరుగుదలను వేగవంతం చేసే ఉద్దేశ్యంతో, సముద్ర వనరులను సమర్థవంతంగా మరియు స్థిరంగా ఉపయోగించుకోవటానికి మరియు మహాసముద్ర సంబంధిత శక్తి సామర్థ్యాలు మరియు నైపుణ్యాలను ఏకీకృతం చేయడానికి మరియు పెంచడానికి భారతదేశం కృషి చేయాలి.

1.8 భారతదేశం యొక్క బ్లూ ఎకానమీని అభివృద్ధి చేయడానికి పారదర్శక విధాన చట్రం ఆధారంగా స్పష్టమైన ఎజెండాను రూపొందించాల్సిన అవసరం ఉంది. ఈ విధాన చట్రం యొక్క లక్ష్యం భారతదేశ అభివృద్ధి ఎజెండాను జాతీయ భద్రతా లక్ష్యాలు మరియు అంతర్జాతీయ కట్టుబాట్లతో సమం చేస్తూ ఈ కొత్త క్షేత్రంలో స్థిరమైన మరియు సమగ్ర ఆర్థిక వృద్ధిని ప్రోత్సహించడం ద్వారా దేశ జిడిపిని మెరుగుపరచడం.

2. విజయవంతమైన ఫలితాన్ని అందించే మార్గం – భారతదేశం యొక్క బ్లూ ఎకానమీ కొరకు డ్రాఫ్ట్ పాలసీ చట్రం

పరిచయం

2.1 భారతదేశానికి ప్రత్యేకమైన సముద్ర స్థానం ఉంది. దాని యొక్క 7517 కిలోమీటర్ల పొడవైన తీరము తొమ్మిది తీర రాష్ట్రాలు మరియు 1382 ద్వీపాలకు నిలయం. దేశంలో 12 ప్రధాన ఓడరేవులు మరియు 187 ప్రధానం-కాని ఓడరేవులు ఉన్నాయి, ఇవి 2019వ సంవత్సరంలో 633.87 మిలియన్ టన్నుల సరుకును నిర్వహించాయి. భారతదేశం యొక్క వాణిజ్యంలో 95% పరిమాణం సముద్రం ద్వారా రవాణా అవుతుంది. రెండు మిలియన్ల చదరపు కిలోమీటర్లకు పైగా ఉన్న భారతదేశపు ప్రత్యేకమైన ఆర్థిక మండలం జీవ మరియు నిర్జీవ వనరులను సమృద్ధిగా కలిగి ఉంది మరియు ముడి చమురు మరియు తిరిగి పొందగలిగే సహజ వాయువు యొక్క వనరులను గణనీయమైన స్థాయిలో కలిగి ఉంది. ఇది తీరప్రాంత తయారీ మరియు సేవా రంగాలలో, వాణిజ్యం, నౌకాసముదాయం, జలవ్యవసాయం మరియు మత్స్యరంగం మరియు సముద్ర సంబంధిత సాంకేతిక పరిజ్ఞానంలో అదనపు విలువను సమర్థవంతంగా మెరుగుపరుస్తుంది. తీరప్రాంత ఆర్థిక వ్యవస్థ 40 లక్షలకు పైగా మత్స్యకారులను మరియు తీరప్రాంత సమాజాలలోని ఇతర ముఖ్యమైన జనాభాను కూడా పోషిస్తుంది.

2.2 అందుచేత, భారతదేశం యొక్క ఈ విస్తారమైన సముద్ర ప్రయోజనాలకు, దేశం యొక్క ఆర్థిక వృద్ధి మరియు జాతీయ భద్రతతో కీలక సంబంధం ఉంది. భారతదేశం యొక్క బ్లూ ఎకానమీ అనేది జాతీయ ఆర్థిక వ్యవస్థ యొక్క ఉపసమితి, ఇది భారతదేశ చట్టపరమైన పరిధిలోని వస్తువులు మరియు సేవల ఉత్పత్తికి సహాయపడే సముద్ర వనరులు మరియు సముద్ర, సముద్ర సంబంధ మరియు సముద్ర తీర ప్రాంతాలలో మానవ నిర్మిత ఆర్థిక మౌలిక సదుపాయాలను కలిగి ఉంది, మరియు ఆర్థిక వృద్ధి, పర్యావరణ స్థిరత్వం మరియు జాతీయ భద్రతతో స్పష్టమైన అనుసంధానాలను కలిగి ఉంది.

భారతదేశ బ్లూ ఎకానమీ యొక్క ప్రయోజనాలను పొందటానికి, వివరణాత్మక ఉప-బృంద నివేదికలలో ఇచ్చిన గొప్ప మూలాంశాలను విశ్లేషించిన తరువాత ఈ క్రింది ముసాయిదా విధాన చట్రం ప్రతిపాదించబడింది.

ప్రపంచవ్యాప్త స్థితి

2.3 భూతాపం (గ్లోబల్ వార్మింగ్) వలన కలిగే ముప్పులతో పాటుగా, భవిష్యత్ వృద్ధి మరియు శ్రేయస్సు యొక్క అవసరాలను ప్రతిబింబించేలా మొట్టమొదటిసారిగా 1994 లో ఐక్యరాజ్యసమితి విశ్వవిద్యాలయంలో (యుఎన్యు) ప్రొఫెసర్ గంటర్ పౌలి బ్లూ ఎకానమీ యొక్క ఆర్థిక తత్వాన్ని ప్రవేశపెట్టారు. ఆ తరువాత, 2012లో మూడవ ఎర్త్ సమిట్ కాన్ఫరెన్స్ - రియో+20 తరువాత బ్లూ ఎకానమీ గొప్ప ప్రాముఖ్యతను సంతరించుకుంది. హరిత ఆర్థిక వ్యవస్థ (గ్రీన్ ఎకానమీ) భావనను నీ బ్లూ ఎకానమీకి విస్తరించడం పైన ఈ సమావేశం దృష్టి కేంద్రీకరించింది. ఐక్యరాజ్యసమితి యొక్క సుస్థిర అభివృద్ధి లక్ష్యము (SDG) (ఎస్‌డిజి) 14 మహా సముద్రాలు మరియు సముద్ర వనరుల పరిరక్షణ మరియు స్థిర ఉపయోగం ద్వారా సుస్థిర అభివృద్ధిని కోరింది. దీనినే ప్రపంచ పరిపాలనకు మరియు సముద్ర వనరుల వినియోగానికి మార్గదర్శక సూత్రంగా సూచించింది. అనేక సభ్య దేశాలు బ్లూ ఎకానమీకి వారి యొక్క స్వంత నిర్వచనాలు మరియు నమూనాలను రూపొందించాయి.

2.4 బ్లూ ఎకానమీని ఉపయోగించుకోవడానికి ప్రపంచవ్యాప్తంగా వివిధ జాతీయ మరియు ప్రపంచ స్థాయి కార్యక్రమాలు చేపడుతున్నాయి. ఆస్ట్రేలియా, బ్రెజిల్, యు.కె., యు.ఎస్., రష్యా మరియు నార్వే వంటి దేశాలు కొలవదగిన ఫలితాలు

మరియు బడ్జెట్ కేటాయింపుతో ప్రత్యేక జాతీయ సముద్ర విధానాలను అభివృద్ధి చేశాయి. కెనడా మరియు ఆస్ట్రేలియా వంటి దేశాలు బ్లూ ఎకానమీ లక్ష్యాల పురోగతి మరియు పర్యవేక్షణ కలసిన చట్టాన్ని రూపొందించాయి మరియు సమాఖ్య మరియు రాష్ట్ర స్థాయిలో క్రమానుగత సంస్థలను స్థాపించాయి.

2.5 ప్రపంచంలో మొట్టమొదటిదిగా భారతదేశం 1981 లో మహాసముద్ర అభివృద్ధి శాఖను సృష్టించింది. మూడు దశాబ్దాలకు పైగా అనుభవం ఆధారంగా, భారత తీరప్రాంతం వెంబడి “డీప్ ఓషన్ మిషన్,” “ఓషనోగ్రఫీ ఫ్రమ్ స్పేస్” మరియు “లాంచింగ్ ఆఫ్ డేటా బాయ్స్” వంటి కొత్త కార్యక్రమాలను ప్రారంభించడంతో భారతదేశం చాలా ముందడుగు వేసింది. ఎస్‌డిజి -14 లో భాగమైన సముద్రాలలో చెత్త/ప్లాస్టిక్‌ను అంచనా వేయడానికి మరియు తగ్గించడానికి కావలసిన వ్యూహాలను అభివృద్ధి చేయడానికి "క్లీన్ సీస్ ప్రోగ్రామ్" ద్వారా మినిస్ట్రీ ఆఫ్ ఎర్త్ సైన్సెస్ (ఎంఓఇఎస్) ఐక్యరాజ్యసమితితో చేరింది. హిందూ మహాసముద్రం యొక్క అంతర్జాతీయ జలాలలో 10000 చదరపు కిలోమీటర్ల విస్తీర్ణంలో 75000 చదరపు కిలోమీటర్లలో పాలిమెటాలిక్ నాడ్యూల్స్ మరియు పాలిమెటాలిక్ సల్ఫైడ్ల అన్వేషణ కొరకు భారతదేశానికి ప్రత్యేక హక్కులు ఉన్నాయి.

లక్ష్యం

2.6 ఫిబ్రవరి 2019 లో ప్రకటించబడిన ఇండియా యొక్క "నూతన భారతదేశ లక్ష్యం 2030"లో ఆర్థిక వృద్ధి యొక్క పది ప్రధాన కోణాలలో ఒకటిగా బ్లూ ఎకానమీని ప్రముఖంగా ప్రతిపాదించింది. బ్లూ ఎకానమీ ఈ లక్ష్యం యొక్క ఆరవ కోణంగా పేర్కొనబడి ఒక పొందికైన విధానం యొక్క అవసరాన్ని నొక్కి వక్కాణించింది. బ్లూ ఎకానమీపై మునుపటి ముసాయిదా విధానాన్ని 2015లో మినిస్ట్రీ ఆఫ్ ఎర్త్ సైన్సెస్ (ఎంఓఇఎస్) ప్రారంభించింది, కానీ ఎన్నడూ ఖరారు కాలేదు. ఆ విధాన కాగితంలో పొందుపరిచిన అనేక ఆలోచనలపై ఈ విధాన చట్రం రూపొందించబడింది.

2.7 బ్లూ ఎకానమీ యొక్క సామాజిక-ఆర్థిక సామర్థ్యాన్ని ఉపయోగించుకోవటానికి భారతదేశం యొక్క విధానం వీటి పైన దృష్టి పెట్టాలి: -

- బ్లూ ఎకానమీ కార్యకలాపాలు మరియు జాతీయ ఆదాయానికి ఎంత దోహదం చేస్తున్నాయి అని సరైన రీతిలో మూల్యాంకన చేయడానికి ఒక చట్రం;
- మహాసముద్ర వనరులు మరియు వాటి స్థిర వినియోగం కొరకు ప్రాదేశిక ఆధారిత ప్రణాళికతో పాటుగా శాస్త్రీయ అంచనా.
- బ్లూ ఎకానమీ యొక్క సామర్థ్యాన్ని ఉపయోగించుకోవడానికి మరియు జిడిపి మరియు ఉపాధి వృద్ధిని అనుకూలీకరించడానికి ఆర్థిక మూలధనం, భౌతిక మూలధనం, సహజ మూలధనం మరియు మానవ వనరుల మూలధనంలో పెట్టుబడి;
- తీరప్రాంతాల్లోని మత్స్యకారులకు సంక్షేమం, భద్రత మరియు జీవనోపాధి చేకూర్చడం
- అధిక శాతం జనాభాకు ఆర్థిక లాభాలు అందించేందుకు సున్నా శాతం వ్యర్థాలు, తక్కువ కార్బన్ సాంకేతికతలను నిర్ధారించడం కొరకు ఆవిష్కరణలు,
- మహాసముద్ర భద్రతా చర్యలు మరియు సమతుల్య అంతర్జాతీయ ఒడంబడికలు.

శీర్షిక మరియు అమలు

2.8 ఈ ముసాయిదా విధానాన్ని “భారతదేశ బ్లూ ఎకానమీ జాతీయ విధానం - 2020” అని అనవచ్చు. భారత ప్రభుత్వం ఈ ముసాయిదా విధానాన్ని అంచనా వేయాలి, విశ్లేషించాలి, సమీక్షించాలి మరియు తగురీతిగా మార్చాలి. ఈ

అధ్యాయం యొక్క ప్రయోజనం కొరకు, దీనిని "పాలసీ" గా సూచిస్తారు. ఈ పాలసీ నిర్వహణకు భూవిజ్ఞాన మంత్రిత్వ శాఖ నోడల్ మంత్రిత్వ శాఖ అవుతుంది.

లక్ష్యాలు మరియు విధానం

2.9 తుది పాలసీ ఆమోదించబడగానే తుది పాలసీ భారతదేశం యొక్క బ్లూ ఎకానమీకి సంబంధించిన విషయాలకు ప్రాథమిక విధానం మరియు ముఖ్యమైన నిర్ణయ పత్రం అవుతుంది.

పాలసీ యొక్క ముఖ్యమైన భాగాలు ఈ క్రింది విషయాలను దాని పరిధిలో కలిగి ఉంటాయి.

(ఎ) బ్లూ ఎకానమీ కొరకు జాతీయ అకౌంటింగ్ చట్రం

2.10 బ్లూ ఎకానమీకి సంబంధించిన విశ్వసనీయమైన సమాచారం ఉత్పన్నం చేయడానికి మరియు సేకరించడానికి ఒక సరికొత్త బలమైన విధానం అభివృద్ధి చేయబడుతుంది. కూర్పు, అభివృద్ధి మరియు పథాన్ని అంచనా వేయడానికి బ్లూ ఎకానమీ యొక్క నిర్దిష్ట రంగాలపై సమయానుకూల అధ్యయనాలు చేపట్టబడతాయి.

2.11 బ్లూ ఎకానమీకి సంబంధించిన రంగాలు మరియు ఉప రంగాలను గుర్తించడానికి మరియు కొలమానాల కొరకు చట్రాన్ని రూపొందించడానికి నిపుణుల బృందం ఏర్పాటు చేయబడుతుంది. ప్రస్తుతం ఉన్న పారిశ్రామిక వర్గీకరణ నియమావళులు మరియు పరిగణలను నియమించే దిశగా పునఃసమీక్షించబడతాయి. బ్లూ ఎకానమీ అంచనా మరియు నిర్వహణకు సంబంధించిన శాస్త్రీయ సాధనాలు మరియు సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని అభివృద్ధి చేయడానికి ప్రముఖ దేశాలు/సంస్థలతో శాస్త్రీయ సహకారం కొనసాగించబడుతుంది.

(బి) పర్యావరణపరంగా స్థిరమైన జాతీయ తీర సముద్ర ప్రాదేశిక ప్రణాళికా చట్రం (CMSP)

2.12 భారతదేశం యొక్క తీర ప్రాంతాల శాస్త్రీయ మరియు ఖచ్చితమైన మ్యాపింగ్ ఏకీకృత తీర మరియు సముద్ర ప్రాదేశిక ప్రణాళికలకు దారి తీస్తుంది. భారతదేశం యునెస్కో-ఐఓసి (UNESCO-IOC) గైడ్‌ను స్వీకరించి అనుసరిస్తుంది. మన జాతీయ మరియు స్థానిక అవసరాలకు అవసరమైన మార్పులను సూచించడానికి నిపుణుల బృందం ఏర్పాటు చేయబడుతుంది. దీనికి మినిస్ట్రీస్ ఆఫ్ ఎర్త్ సైన్సెస్ అండ్ ఎన్విరాన్మెంట్, ఫారెస్ట్స్ అండ్ క్లైమేట్ చేంజ్ మరియు ఇతర సంబంధిత విభాగాలు/సంస్థల మధ్య సన్నిహిత సమన్వయం అవసరం. భారతదేశ ద్వీప భూభాగాలతో సహా భారతదేశ ప్రత్యేక ఆర్థిక జోన్ (EEZ) లో బ్లూ ఎకానమీ యొక్క భవిష్యత్తు అభివృద్ధికి మరియు ద్వీప ప్రాంతాలలో పర్యావరణ-పర్యాటక ప్రణాళిక మరియు బ్లూ ఫ్లాగ్ బీచ్‌ల సంఖ్యను పెంచడానికి సిఎంఎస్‌పి (CMSP) ఆధారం అవుతుంది. సిఎంఎస్‌పి (CMSP) వినియోగదారులకు విస్తృతంగా సమాచారం లభించటం పైన ఆధారపడి ఉంటుంది కావున, డేటా భద్రత, పారదర్శకత మరియు ప్రాప్యత యొక్క ప్రయోజనాలను సమతుల్యం చేస్తూ కొత్త జాతీయ పటము మరియు సమాచార విధానం రూపొందించబడుతుంది.

2.13 ముఖ్యంగా ప్లాస్టిక్స్ మరియు సూక్ష్మ ప్లాస్టిక్‌ల కారణంగా పెరుగుతున్న సముద్ర కాలుష్యం యొక్క ప్రమాదం, ప్లాస్టిక్ ఎలిమినేషన్ అండ్ మెరైన్ లిట్టర్ (ప్లాస్టిక్ నిర్మూలన మరియు జాతీయ సముద్ర చెత్త) విధానం ద్వారా పర్యావరణ, భూవిజ్ఞాన మరియు పట్టణాభివృద్ధి మంత్రిత్వ శాఖలు, రాష్ట్ర మరియు స్థానిక ప్రభుత్వాలు మరియు తీరప్రాంత సంఘాల ద్వారా ఎప్పటికప్పుడు పరిష్కరించబడుతుంది. పర్యావరణ అటవీ మరియు వాతావరణ మార్పుల మంత్రిత్వ శాఖ ప్రతిపాదించిన "నేషనల్ కోస్టల్ మిషన్" అనేది బ్లూ ఎకానమీ కార్యకలాపాలతో ఏకీకృతం చేయబడుతుంది. అలాగే

ఐక్యరాజ్య సమితి యొక్క సుస్థిర అభివృద్ధి లక్ష్యం – 14 (ఎస్‌డిజి -14) అమలు బ్లూ ఎకానమీ పాలసీలో భాగమవుతుంది.

(సి) సముద్ర మత్స్య సంపద, జలవ్యవసాయం మరియు చేపల విశ్లేషణల అభివృద్ధి లక్ష్యం.

2.14 గడిచిన ఐదేళ్లలో, మత్స్య రంగం వ్యవసాయం మరియు అనుబంధ రంగాలలో అత్యధిక వృద్ధిని చూపించింది. మత్స్య వర్తక నిర్వహణకు పర్యావరణ వ్యవస్థ విధానాన్ని అవలంబించడం ద్వారా జల వ్యవసాయం, కేజ్ కల్చర్, సముద్ర కలుపు మరియు ఆల్గే కోత మరియు స్థిరమైన సముద్ర వేటను ప్రోత్సహించడం ద్వారా నీలి విప్లవం మరింత విస్తరించబడుతుంది. సాంకేతిక పరిజ్ఞానం, టెలీ-కమ్యూనికేషన్, డిజిటల్ మరియు రిమోట్ సెన్సింగ్ అను ప్రయోగాలు, మత్స్య రంగం మరియు సముద్ర నిర్వహణ యొక్క అన్ని అంశాలలో ప్రధాన స్రవంతిలో ఉంటాయి. అయితే, రాబోయే సంవత్సరాల్లో మత్స్య రంగ వనరులను స్థిరంగా ఉపయోగించుకోవటానికి ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడుతుంది.

2.15 తుది వినియోగదారు సమాచార ప్రసార అనుసంధానత, ఆర్థిక చేరిక, అప్‌గ్రేడ్ చేసిన కోత-అనంతర నిర్వహణ మరియు మార్కెటింగ్ జోక్యాలతో మత్స్యకారుల జీవితాలు మరియు జీవనోపాధి రక్షించబడతాయి మరియు మెరుగుపరచబడతాయి. సమగ్ర జాతీయ మారికల్చర్ విధానాన్ని ప్రోత్సహించడం ద్వారా ఆల్గే ఉత్పత్తి వంటి సముద్ర వ్యవసాయం ప్రోత్సహించబడుతుంది. సముద్ర జీవ సాంకేతిక పరిజ్ఞానం యొక్క సామర్థ్యంను, మత్స్య వనరుల యొక్క ఆహారేతర రంగంపై దృష్టి సారించటానికి ఉపయోగించబడుతుంది. వాణిజ్యీకరణకు అపారమైన సామర్థ్యం కలిగిన కొత్త సాంకేతిక పరిజ్ఞానాల ఉత్పత్తికి, ఆహారేతర రంగంపై దృష్టి సారించే జాతీయ స్థాయి "ఇన్స్టిట్యూట్ ఫర్ మెరైన్ బయోటెక్నాలజీ" ను ఏర్పాటు చేయడం వేగవంతం చేయబడుతుంది. అవసరమైతే, సముద్ర మత్స్య సంపద యొక్క సమగ్ర నిర్వహణ మరియు నియంత్రణ కొరకు మరియు జల వ్యాధుల నిర్వహణ మరియు సముద్ర ఆరోగ్యం కొరకు చట్టంతో సహా తగిన చర్యలు తీసుకోబడతాయి.

(డి) బ్లూ ఎకానమీతో అనుసంధానించబడిన దేశీయ తయారీ, అభివృద్ధి చెందుతున్న పరిశ్రమలు, వాణిజ్యం, పర్యాటక రంగం, సాంకేతిక పరిజ్ఞానం, సేవలు మరియు నైపుణ్యా అభివృద్ధిని మెరుగుపరచడానికి ఒక లక్ష్యం.

2.16 మెరుగైన లాజిస్టిక్స్ తో ఓడరేవుల అభివృద్ధి, మత్స్య రంగం, నౌకా నిర్మాణం మరియు తీర మరియు సముద్ర విహార పర్యాటకం (ద్వీపం పర్యాటకం మరియు అభివృద్ధితో సహా) తో ఓడరేవుల అభివృద్ధి ద్వారా ఆర్థిక వృద్ధికి మరియు ఉపాధికి విస్తారమైన అవకాశం ఉంటుంది. వీటన్నింటికీ ప్రామాణిక పరిమాణం మరియు గుణాత్మక ప్రోత్సాహం తగిన కార్యాచరణ పథక ప్రోత్సాహకాల ద్వారా మరియు కొత్త వ్యాపార అవకాశాలలో పెట్టుబడులు పెట్టడానికి ప్రైవేట్ రంగాన్ని ప్రోత్సహించడం ద్వారా అందించబడతాయి. మెరైన్ బయోటెక్నాలజీ, సముద్రం యొక్క లోతైన భాగాల్లో మైనింగ్ మరియు సముద్రపు శక్తి వంటి కొత్త మరియు అభివృద్ధి చెందుతున్న రంగాలు ప్రోత్సహించబడతాయి. విభారీ మొత్తంలో పెట్టుబడులు అవసరమయినందున ఈ అభివృద్ధి చెందుతున్న రంగాల కొరకు వినూత్న ఫైనాన్సింగ్ మరియు వ్యాపార నమూనాలు అన్వేషించబడతాయి.

2.17 పరిశోధన మరియు అభివృద్ధి (R&D) మరియు ఆవిష్కరణ అనేవి భారతదేశం యొక్క సామర్థ్యపరమైన లాభాలు మరియు నాయకత్వానికి కీలకమైనవి, దీని కోసం తీరప్రాంత రాష్ట్రాల్లో శాస్త్రీయ సంస్థలు మరియు పరిశ్రమల మధ్య ఇరువైపుల నుండి సంబంధాలతో పరిశోధన మరియు అభివృద్ధి (R&D) కేంద్రాలు సృష్టించబడతాయి. ఉపాధి కల్పన మరియు ఎగుమతి సామర్థ్యాన్ని గరిష్టీకరించడానికి బ్లూ ట్రేడ్ మరియు బ్లూ మాన్యుఫ్యాక్చరింగ్ అనుసరించబడతాయి, దీని కొరకు తగిన నైపుణ్య కోర్సులు మరియు అనుకూలమైన నియంత్రణా పద్ధతులు రూపొందించబడతాయి. పర్యావరణపరంగా సున్నితమైన పర్యాటక ప్రాంతాలలో ఎప్పటికప్పుడు పర్యావరణ ప్రభావ అంచనా అధ్యయనాలు

నిర్వహించబడతాయి, తద్వారా మౌలిక సదుపాయాలు మరియు పర్యావరణ వ్యవస్థ యొక్క 'భరించే సామర్థ్యంపై ప్రభావాన్ని' పరిమితం చేస్తాయి.

(ఇ) లాజిస్టిక్స్, మౌలిక సదుపాయాలు మరియు షిప్పింగ్ (ఒకదాని నుండి మరొకడానికి మార్చి ఎక్కించుట) అభివృద్ధి చేయడానికి ఒక ఏకీకృత ప్రణాళిక

2.18 సాగర్ మాల కార్యక్రమంలో ఇప్పటికే భావించినట్లుగా ఓడరేవులకు సంబంధించిన నేతృత్వ అభివృద్ధికి కీలకమైన సముద్ర కార్యక్రమాలకు మెరుగైన దృష్టి కేంద్రీకరణ మరియు నిధుల ద్వారా ప్రేరణ లభిస్తుంది. 'మేక్ ఇన్ ఇండియా' మరియు 'ఆత్మనిర్భర్ భారత్' లపై ప్రేరణతో 30 సంవత్సరాల ప్రణాళికతో భారతదేశంలోని నౌకా నిర్మాణ పరిశ్రమ ప్రోత్సహించబడుతుంది మరియు ఆధునీకరించబడుతుంది.

2.19 లాజిస్టిక్స్ మరియు అనుసంధానతలను మెరుగుపరచడానికి సమగ్రమైన విధానం అనుసరించబడుతుంది, తద్వారా పన్నుల విధానాలు యొక్క సమన్వయంతో సహా సామర్థ్యాన్ని మరియు వ్యాపార నిర్వహణను సులభతరం చేస్తుంది. లాజిస్టిక్స్ ఖర్చులను తగ్గించడానికి మల్టీ మోడల్ నెట్‌వర్క్ మరియు డిజిటల్ గ్రిడ్ కొరకు జాతీయ మాస్టర్ ప్లాన్ ప్రారంభించబడుతుంది. తీరప్రాంత మరియు ద్వీప ప్రాంతాలకు టెలికమ్యూనికేషన్స్ వ్యవస్థ మరియు డిజిటల్ మౌలిక సదుపాయాలను పెంపొందిస్తూ బలోపేతం చేయబడతాయి. సంక్లిష్టమైన మరియు వ్యూహాత్మక సముద్ర రంగం యొక్క సమగ్ర ప్రణాళిక కొరకు జాతీయ సముద్ర విధానం కూడా ప్రకటించబడుతుంది.

(ఎఫ్) తీర ప్రాంత మరియు సముద్రం యొక్క లోతైన భాగాల్లో మైనింగ్, క్రొత్త మరియు పునరుత్పాదక ఆఫ్‌షోర్ శక్తి మరియు పరిశోధన అభివృద్ధి కొరకు ఒక చట్రం

2.20 పునరుత్పాదక శక్తి, హైడ్రోకార్బన్లు, విలువైన ఖనిజాలు మరియు లోహాలను అందించగలిగే అద్భుతమైన సామర్థ్యాన్ని మహాసముద్రాలు కలిగి ఉంటాయి. ఈఈజెడ్ (EEZ) లో హైడ్రోకార్బన్‌ల అన్వేషణ కొరకు అనేక ఒప్పందాలు ఇవ్వబడ్డాయి మరియు ఈ విషయంలో, అనుమతుల జారీకి, సమాచారము భాగస్వామ్యం మొదలైన వాటి కొరకు వివిధ-మంత్రిత్వ శాఖల మధ్య సమన్వయం అవసరం. పరిశోధన మరియు సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని అభివృద్ధి చేయడానికి పెట్టుబడులకు తగిన ఆర్థిక వ్యయంతో పాటు మానవ వనరులను మోహరించడానికి కావలసిన పెట్టుబడులకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడుతుంది. దేశీయ సంస్థలతో పాటు అంతర్జాతీయ సంస్థల మధ్య శాస్త్రీయ సహకారం ఏకీకృతం మరియు బలోపేతం చేయబడుతుంది. ఆశించిన ఫలితాలను అందించే నిక్షేపాలను అన్వేషించడానికి మరియు వాటి వెలికితీత కొరకు వ్యూహాన్ని రూపొందించడానికి నేషనల్ ప్లేసర్ మిషన్‌ను ప్రారంభించాలని ఆలోచన చేశారు. హిందూ మహాసముద్రంలో సమృద్ధిగా కోబాల్ట్ కలిగిన సీ మౌంట్ ఫెర్రో మాంగనీస్ క్రస్ట్ (ఎస్ఎఫ్ఎంసి) అన్వేషణలో భారత్ కూడా ప్రధాన పాత్ర పోషిస్తుంది. పర్యావరణ ప్రభావ ఆడిట్‌తో పాటు ఖనిజ నిక్షేపాల శోధన మరియు మైనింగ్ కొరకు తగిన విధానాలు కూడా అభివృద్ధి చేయబడతాయి. 2023 నాటికి ఈఈజెడ్ (EEZ) ను అన్వేషించడానికి భారతదేశం కట్టుబడి ఉంది మరియు ఈ దిశగా, అవసరమైతే, ఇతర భాగస్వాములతో కలిసి లోతైన సముద్ర లోతులకు వెళ్ళే మానవ సిబ్బందిని కలిగి ఉండి నీటి అడుగున నడిచే వాహనాన్ని ప్రయోగించాలానే ఆలోచన కూడా ఉంది. భారత సాంకేతిక మరియు శాస్త్రీయ సిబ్బంది బృందం మరింత బలోపేతం చేయడానికి ఉన్నత సాంకేతిక విద్యలో బ్లూ ఎకానమీ మరియు బ్లూ రీసెర్చ్ పై పాఠ్యాంశాల విషయంలో దృష్టి కేంద్రీకరించబడుతుంది. అంతర్జాతీయ జలాల్లో ఖనిజాల కొరకు భారత్ కు కేటాయించిన ప్రాంతాల్లో అన్వేషణ కార్యకలాపాలను కొనసాగించాలి.

2.21 జీవ నిర్జీవ మరియు సముద్రగర్భంలో లభ్యమయ్యే వనరులతో సహా మన సముద్ర వనరుల జాబితా చేపట్టబడాలని ప్రతిపాదించబడింది, తద్వారా జాతీయ సముద్ర వనరుల డేటాబేస్ వేగంగా సృష్టించబడుతుంది.

(జి) సముద్ర భద్రత, వ్యూహాత్మక ప్రమాణాలు మరియు అంతర్జాతీయ ఒప్పందాల కొరకు ఒక ఏకీకృత చట్రం

2.22 మరింత బ్లూ ఎకానమీ వృద్ధికి, సముద్ర జీవ-వైవిధ్యాన్ని కాపాడటానికి మరియు దాని వ్యూహాత్మక ప్రయోజనాలను పరిరక్షించడానికి భారతదేశం అన్ని సంబంధిత అంతర్జాతీయ వర్గాలు మరియు వేదికలతో సమగ్రంగా నిమగ్నమవుతుంది. ఆఫ్రికా తూర్పు తీరం నుండి పశ్చిమ పసిఫిక్ మహాసముద్రం వరకు విస్తరించి ఉన్న అక్షాన్ని, భారతదేశం ఒక ముఖ్యమైన అభివృద్ధి చెందుతున్న ఆర్థిక మరియు వ్యూహాత్మక అక్షముగా గుర్తించింది, దీనిని సీషెల్స్-సింగపూర్-సమోవా (ఎస్ఎస్ఎస్) అక్షం అని అంటారు.

2.23 కమిషన్ ఆఫ్ ది లిమిట్స్ ఆఫ్ కాంటినెంటల్ షెల్ఫ్ (సిఎల్సిఎస్), ఇంటర్నేషనల్ సీబెడ్ అథారిటీ (ఐఎస్బిఏ), యునైటెడ్ నేషన్స్ కన్వెన్షన్ ఆన్ ది లా ఆఫ్ ది సీ (యుఎన్సిఎల్ఓఎస్) క్రింద ఏర్పాటు చేయబడిన ఇంటర్నేషనల్ ట్రిబ్యునల్ ఆన్ లా ఆఫ్ ది సీ (ఐటిఎల్ఓఎస్), మరియు బయోలాజికల్ బయోడైవర్సిటీ బియాండ్ నేషనల్ జూరిస్డిక్షన్స్ (బిబిఎన్జె) మొదలైనవి మరియు యునెస్కో యొక్క ఇంటర్ గవర్నమెంటల్ ఓషనోగ్రాఫిక్ కమిషన్ వంటి ఇతర బహుపాక్షిక వేదికలు అనగా, యొక్క పనికి భారతదేశం గణనీయమైన సహకారాన్ని అందించడానికి తగిన క్రమాంకనం చేసిన విధానం అవలంబిస్తుంది. అందువల్ల ఈ సంస్థల్లో భారతదేశము యొక్క బలమైన ఉనికి తప్పనిసరి. దీనితో కీలక భాగస్వామ్య దేశాలతో అంతర్జాతీయ భాగస్వామ్యంతో పాటు సముద్ర రంగం పట్ల అవగాహన కూడా బలోపేతం అవుతుంది. సముద్రపరంగా పొరుగున ఉన్న వారి బ్లూ ఎకానమీ భాగస్వామ్యాన్ని మరింతగా పెంపొందించేందుకు 2015 లో సెక్యూరిటీ అండ్ గ్రోత్ ఫర్ ఆల్ ఇన్ రీజియన్ (సాగర్) లో ఊహించిన విధంగా భారతదేశం సురక్షితమైన హిందూ మహాసముద్రం కొరకు కృషి చేయడాన్ని కొనసాగిస్తుంది. సముద్రపరంగా ప్రక్కన ఉన్న వివిధ పొరుగువారి అవసరాలను ప్రముఖంగా పేర్కొనే ఒక మధ్యస్థ ప్రణాళిక రూపొందించబడుతుంది, తద్వారా పరస్పర ప్రాధాన్యతలకు అనుగుణంగా ఉన్న అభివృద్ధి సహాయం లక్ష్యంగా ఉంటుంది. భారతదేశం నిమగ్నమయ్యే మరో కార్యక్రమం డబ్ల్యుటిఓ (WTO) వద్ద మత్స్య రాయితీలపై కొనసాగుతున్న వాణిజ్య చర్చలు.

2.24 ప్రత్యేకంగా దేశీయంగా తయారీ అయిన మరియు సేకరించిన వాటి ద్వారా హిందూ మహాసముద్రంలో బహుళస్థాయి పర్యవేక్షణ మరియు భద్రత మెరుగుపరచబడుతుంది. తీరప్రాంత మరియు సముద్ర భద్రత కూడా బలోపేతం అవుతుంది, అయితే రాష్ట్రాల భాగస్వామ్యంతో సమగ్ర ప్రణాళికను రూపొందించి అమలు చేస్తారు.

(హెచ్) మహాసముద్ర పరిపాలన

2.25 విధానాల యొక్క భాగాంశాలు అన్నీ ఒక సమన్వయ సముద్ర పరిపాలన చట్రంపై ఆధారపడి ఉంటాయి, ఇది బహుళ వాటాదారులు మరియు బహుళ స్థాయి పరిపాలనా అధికారులు మరియు తీరప్రాంత సమాజాల మధ్య సమన్వయం, సమాచార ప్రసారం మరియు స్పష్టతను హామీ ఇస్తుంది. ముసాయిదా విధానాన్ని పొందికైన పద్ధతిలో కార్యాచరణ కొరకు ముందుకు తీసుకెళ్లవలసిన అవసరం ఉంది. ఇది విడి విడిగా పనిచేయడం, చేసిన ప్రయత్నాలే మళ్ళీ చేయటం వంటి వాటిని నివారిస్తూ విధాన సామరస్యాన్ని సాధిస్తుంది. దీని ప్రకారం, సమగ్ర ప్రణాళిక మరియు అమలు కొరకు ఇప్పటికే ఉన్న మొత్తం నైపుణ్యాన్ని మరియు పథకాలను ఒకే పర్యవేక్షణ సంస్థ పరిధిలోకి తీసుకురావడానికి నేషనల్ బ్లూ ఎకానమీ కౌన్సిల్ (ఎన్బిఇసి) అనే అపెక్స్ బాడీని ఏర్పాటు చేయాలని ప్రతిపాదించారు.

బ్లూ ఎకానమీ పరిపాలనా చట్రం

2.26 సంబంధిత వాటాదారులందరినీ కలిపి నేషనల్ బ్లూ ఎకానమీ కౌన్సిల్ ను పొందుపరచాలని ప్రతిపాదించబడింది. ఏకరీతి యొక్క ప్రాధాన్యతను దృష్టిలో ఉంచుకుంటూ, పైన పేర్కొనబడిన అంశాలకు సంబంధించిన, అధికారాలను అమలులో ఉన్న వివిధ రంగాల చట్రాలు మరియు విధివిధానాలను చేర్చాలని NBEC ఫ్రేమ్‌వర్క్ ప్రతిపాదించింది. ఇది ఒకదానితో ఒకటి అనుసంధానించబడిన సమస్యలను పరిష్కరించేటప్పుడు మరియు ఆర్థిక వనరులను సముచితంగా ఉపయోగించుకునేటప్పుడు ఒక ఏకీకృత విధానానికి దారి తీస్తుంది. ఈ కౌన్సిల్ ఈ క్రింది పనులకు సదుపాయం కలిగిస్తుంది:-

i) బ్లూ ఎకానమీ పథకాలు, ప్రాజెక్టులు మరియు సమయానుసారంగా అమలు చేసే లక్ష్యాల యొక్క మొత్తం మూల్యాంకన మరియు పర్యవేక్షణ.

ii) పాలసీ యొక్క లక్ష్యాలను ప్రోత్సహించడానికి మార్గదర్శకాలు/ఆదేశాలను అందించడం.

iii) బ్లూ ఎకానమీలో అంతర్జాతీయ సహకారం, శిక్షణ తద్వారా సామర్థ్యాన్ని పెంపొందించడంలో మంత్రిత్వ శాఖలు/విభాగాలకు మార్గదర్శకాలు/ఆదేశాలు ఇవ్వడం.

iv) అవసరమైన చోట ధర నిర్ధారణ, మత్స్య రాయితీ చర్చలు మరియు నియంత్రణ సమస్యల దిశగా మార్గదర్శకత్వం/ఆదేశాలు ఇవ్వడం.

ఇంకా, భారతదేశానికి నిర్దిష్ట సంస్థాగత చట్రం లేదా అన్వేషణ, రవాణా, నిల్వ వంటి ఆఫ్‌షోర్ కార్యకలాపాల అనుమతులు, లీజింగ్, మూల్యాంకనం మరియు పర్యవేక్షణకు సంబంధించిన సంపూర్ణ/సమగ్ర నిబంధనలు లేవు. ఎంఎన్ఆర్ఇ వంటి కొన్ని మంత్రిత్వ శాఖలు ఈ పని చేయడానికి ప్రయత్నించాయి. అందుచేత, భారతదేశంలోని అన్ని సముద్ర వనరులు-ఖనిజాలు, లోతైన సముద్ర మత్స్య వనరులు, ఆఫ్‌షోర్ ఇంధన అభివృద్ధి మొదలైన వాటి యొక్క పర్యావరణ నిర్వహణ కొరకు సజావుగా ఉండే పాలనా నిర్మాణాన్ని రూపొందించాల్సిన అవసరం ఉంది. ఇది మంత్రిత్వ శాఖలు మరియు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలలో సమన్వయానికి వీలు కల్పిస్తుంది మరియు వివిధ నియంత్రణ మరియు పాలనా విధానాలతో అంతర్జాతీయ అనుభవాలను పరిగణనలోకి తీసుకుంటుంది. ఇది ప్రతిపాదిత ఎన్‌బిఇసి (NBEC) యొక్క ముఖ్యమైన బాధ్యత.

2.27 ఈ సంస్థ కేంద్ర, రాష్ట్ర మరియు స్థానిక ప్రభుత్వాలలో వివిధ వాటాదారుల మధ్య ప్రణాళిక ప్రక్రియను అనుసంధానించే అపెక్స్ బాడీ అవుతుంది. ఇందులో పరిశ్రమ, పరిశోధనా సంస్థలు మరియు విధాన నిర్మాణ బృందాల ప్రతినిధులు కూడా ఉంటారు.

కౌన్సిల్ సభ్యులు ఎర్త్ సైన్సెస్, విదేశీ వ్యవహారాలు, పర్యావరణం, అటవీ మరియు వాతావరణ మార్పు, కొత్త మరియు పునరుత్పాదక ఇంధనం, గనులు, పెట్రోలియం మరియు సహజ వాయువు, మత్స్య, శాస్త్రం మరియు సాంకేతిక పరిజ్ఞానం, పర్యాటక, రక్షణ, వాణిజ్యం, షిప్పింగ్, ఆర్థిక మరియు ఎన్ఎస్ఏ (NSA) మంత్రులు కావచ్చు. ఇంకా, తీరప్రాంత రాష్ట్రాల ముఖ్యమంత్రులతో పాటుగా నీతి (NITI) ఆయోగ్ వైస్ చైర్మన్ కూడా సభ్యులుగా ఉంటారు. ఫిక్కీ (FICCI), ఏఎస్ఎస్ఓసిహెచ్ఏఎం (ASSOCHAM) మరియు సిఐఐ (CII) అధ్యక్షులు కూడా ఆహ్వానితులు కావచ్చు మరియు ఎర్త్ సైన్సెస్ మంత్రిత్వ శాఖ కార్యదర్శి మెంబర్-సెక్రెటరీ కావచ్చు.

ముఖ్య విషయాలపై చర్చించడానికి, ప్రణాళికలు మరియు వ్యూహాలను ఆమోదించడంతో పాటుగా విజయాలను సమీక్షించడానికి కనీసం సంవత్సరానికి ఒకసారి ఈ కౌన్సిల్ సమావేశం కావాలి.

2.28 వివిధ కార్యాచరణ విషయాల అమలుకు కార్యనిర్వాహక కమిటీ అవసరం, అది మంత్రిత్వ శాఖలు మరియు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు అమలు చేస్తున్న ప్రాజెక్టుల ప్రణాళిక, సమన్వయం మరియు పర్యవేక్షణకు బాధ్యత వహిస్తుంది. దీని ప్రకారం, కౌన్సిల్ తన కార్యనిర్వాహక కమిటీ ద్వారా పనిచేస్తుంది, దీనికి ఎంఓఇఎస్ (MoES) మంత్రి చైర్మన్, నీతి (NITI) ఆయోగ్ యొక్క సిఇఓ (CEO) వైస్ చైర్ గా మరియు కార్యదర్శి, ఎర్త్ సైన్సెస్ మంత్రిత్వ శాఖ మెంబర్-సెక్రెటరీగా ఉండే అవకాశం ఉంటుంది. ఆర్థిక మంత్రిత్వ శాఖల కార్యదర్శులు (వ్యయ శాఖ), విదేశీ వ్యవహారాలు, కొత్త మరియు పునరుత్పాదక ఇంధనం, పర్యావరణం, అడవులు మరియు వాతావరణ మార్పు, పెట్రోలియం మరియు సహజ వాయువు, మత్స్య, శాస్త్ర మరియు సాంకేతిక పరిజ్ఞాన, పర్యాటక, రక్షణ, షిప్పింగ్, వాణిజ్యం మరియు సంబంధిత ప్రధాన కార్యదర్శులు తీరప్రాంత రాష్ట్రాలలో, ఎన్ఎస్ఏ (NSA) ప్రతినిధి మరియు సంబంధిత పరిశ్రమల సంఘాల సీనియర్ ప్రతినిధులు ఇందులో సభ్యులు కావచ్చు.

కార్యనిర్వాహక కమిటీకి ఈ క్రింది సూచనా నిబంధనలను కలిగి ఉండవచ్చు:

(i) నేషనల్ బ్లూ ఎకానమీ కౌన్సిల్ యొక్క సిఫారసుల అమలులో మంత్రిత్వ శాఖలు/విభాగాలకు సదుపాయాలు కల్పించడం మరియు మద్దతు ఇవ్వడం

(ii) మంత్రిత్వ శాఖలు మరియు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు అమలు చేస్తున్న ప్రాజెక్టుల యొక్క ప్రణాళిక, సమన్వయం మరియు పర్యవేక్షణ చూడడం

(iii) బ్లూ ఎకానమీలో అంతర్జాతీయ సహకారం, సామర్థ్య నిర్మాణాన్ని పెంపొందించడంలో మంత్రిత్వ శాఖలు/విభాగాలకు మద్దతు ఇవ్వడం

(iv) అవసరమైన చోట ధర నిర్ధారణ, మత్స్య రాయితీ చర్చలు మరియు నియంత్రణ సమస్యలలో మంత్రిత్వ శాఖలు/విభాగాలకు వీలు కల్పించడం

ఈ కమిటీ అవసరమయినప్పుడల్లా సమావేశమవ్వాలి, కనీసంలో కనీసం సంవత్సరానికి మూడుసార్లు తప్పనిసరిగా సమావేశం అవ్వాలని భావించబడుతుంది, కౌన్సిల్ తగిన సీనియారిటీ ర్యాంక్ మరియు అనుభవం ఉన్న నియమించబడిన చీఫ్ ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసర్ (సిఇఓ) ను కలిగి ఉంటుంది. ఏదేమైనా, పాలసీ చట్రాన్ని ఖరారు చేయడానికి ముందు సూచించిన కౌన్సిల్ మరియు ఎగ్జిక్యూటివ్ కమిటీ యొక్క అవసరాన్ని ఎంఓఇఎస్ (MoES) తో సంప్రదించి అంచనా వేయవచ్చు.

నేష్నల్ బ్లూ ఎకానమీ ఫండ్ (ఎన్ బిఇఎఫ్)

4.29 ఎన్బిఇసి (NBEC) క్రింద వివిధ కార్యక్రమాలను అమలు చేయడానికి పాల్గొనే మంత్రిత్వ శాఖలు/విభాగాల నుండి పాలనా ఏర్పాట్ల ద్వారా గాని లేదా ఎన్ బిఇసి (NBEC) పాలక మండలి యొక్క పరిపాలనా నియంత్రణలో స్వతంత్ర బడ్జెట్ అంశంగా బ్లూ ఎకానమీ ఫండ్ ఏర్పాటు చేయబడుతుంది. భారతదేశానికి వ్యూహాత్మక ప్రాముఖ్యత కలిగిన అధునాతన సాంకేతికత కూడిన ప్రాజెక్టులను ప్రారంభించడం మరియు మద్దతు ఇవ్వడం దీని లక్ష్యం.

మధ్యస్థ కాలానికి లక్ష్యాలు

సమస్యలు కాలక్రమేణా ఉత్పన్నం చెందుతాయి, అందువల్ల, క్రింది సూచించిన తీసుకోదగిన అంశాలు మధ్యస్థ కాలంలో తాత్కాలికంగా ఊహించబడ్డాయి.

బ్లూ ఎకానమీ చట్టాలు

2.30 మధ్యస్థ కాలంలో బ్లూ ఎకానమీకి తగిన శాసన చట్రాన్ని రూపొందించాల్సిన అవసరం ఉంటుంది. అవసరాల అంచనా ఆధారంగా, అభివృద్ధి, నియంత్రణ మరియు సమ్మతిని నిర్ధారించడానికి విస్తృత పరిధి కలిగిన చట్టంను మరియు/లేదా సంబంధిత మంత్రిత్వ శాఖలతో అనుసంధానించబడిన నిర్దిష్ట చట్టాలు సమీక్షించబడతాయి, సవరించబడతాయి లేదా అమలు చేయబడతాయి. ఏదేమైనా, సమీప కాలంలో, ఎన్‌బిఇసి (NBEC) వంటి సంస్థ యొక్క సంస్థాగత పనితీరును అనుమతించడానికి ప్రతిపాదిత విధాన చట్రం సరిపోతుంది. సిఎంఎస్ పి (CMSP) కొరకు భవిష్యత్ చట్టాన్ని పరిగణించవచ్చు, దీని కొరకు ఎన్‌బిఇసి (NBEC) పాలనా సంస్థ కావచ్చు.

మెరుగుపరచబడిన సామర్థ్యాలు

2.31 బ్లూ ఎకానమీని ఒక ముఖ్యమైన వృద్ధి మరియు ఉపాధి గుణకంగా చూడాలి. నైపుణ్య నిల్వలో దాని విభాగ రంగాలను తీర్చడానికి నైపుణ్యాలకు అవసరమైన సామర్థ్యాలను ఉత్పత్తి చేయవలసిన అవసరాన్ని ఇది సృష్టిస్తుంది. దీనికి బ్లూ ఎకానమీ దిశగా ఉన్నత విద్యా కోర్సులను సమలేఖనం చేయాలి. అదే సమయంలో, బ్లూ ఎకానమీ యొక్క వివిధ రంగాలలోని నైపుణ్యాలను వినియోగించడానికి విశ్వవిద్యాలయాలు మరియు నేషనల్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఓషన్ టెక్నాలజీ మరియు నేషనల్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఓషనోగ్రఫీ వంటి పరిశోధన మరియు అభివృద్ధి సంస్థలతో సంబంధాలను స్థాపించాలి. కొత్త విద్యా విధానం యొక్క చట్రంలో బ్లూ ఎకానమీపై కొత్త పాఠ్యాంశాలను రూపొందించడంతో పాటు, బ్లూ ఎకానమీ యొక్క వివిధ రంగాలకు మరియు వివిధ స్థాయిలలో దేశంలో అవసరమైన మానవ వనరుల నైపుణ్యాలను అభివృద్ధి చేయడానికి ఒక ప్రణాళికను రూపొందించాల్సిన అవసరం ఉంది. దీనిని విద్య, నైపుణ్య అభివృద్ధి మరియు ఎర్త్ సైన్సెస్ మంత్రిత్వ శాఖలు సంయుక్తంగా నిర్వహించవచ్చు.

స్వచ్ఛ భారత్ నుండి స్వచ్ఛ పృథ్వీ, స్వచ్ఛ సాగర్

2.32 గౌరవ ప్రధాని 2014 అక్టోబర్ 2న ప్రారంభించిన స్వచ్ఛ భారత్ మిషన్ (ఎస్బిఎం) ప్రపంచంలోనే అతిపెద్ద పారిశుధ్య, వ్యర్థ పదార్థాల నిర్వహణ మరియు ప్రవర్తన మార్పు కార్యక్రమం. ఇప్పటికే ఇది గ్రామీణ మరియు పట్టణ ప్రాంతాలలో గణనీయమైన ప్రభావాన్ని చూపింది.

నేడు, సముద్ర కాలుష్యం మహాసముద్రాల ఆరోగ్యానికి గొప్ప ముప్పుగా ఉంది. సముద్ర కాలుష్యంలో 80 శాతము భూగర్భ ఆధారిత వనరుల నుండి ప్రత్యేకంగా తీర నగరాలు మరియు సమాజాల నుండి వెలువడుతుంది. అందుచేత, స్వచ్ఛ భారత్ యొక్క విధానాన్ని మరియు అమలును 'స్వచ్ఛ పృథ్వీ, స్వచ్ఛ సాగర్' అనే భావనకు విస్తరించడం ప్రస్తుత అవసరం. ఇది మానవ మరియు పారిశ్రామిక వ్యర్థ పదార్థాల నిర్వహణ వ్యూహాలకు, ప్రత్యేకించి తీరప్రాంతాలలో భూమి మరియు నీటి ఆధారిత జోక్యాల మధ్య కలయికను సాధించడానికి ఒక ప్రత్యేకమైన మరియు సంపూర్ణ దృష్టిని అందిస్తుంది. ఇది అటువంటి లక్ష్యాన్ని ప్రతిపాదించిన దేశంగా, ప్రపంచ వ్యాప్తంలో భారతదేశమును మొదటి దేశంగా చేస్తుంది. ఈ ప్రత్యేకమైన విధానాన్ని అమలు చేయడానికి పర్యావరణ, అటవీ మరియు వాతావరణ మార్పు, పట్టణాభివృద్ధి మరియు భూమి శాస్త్రాల మంత్రిత్వ శాఖలు రాష్ట్ర మరియు స్థానిక ప్రభుత్వాలు మరియు తీరప్రాంత సమాజాలతో కలిసి పనిచేయాలి.

ముగింపు

2.33 రాబోయే ఐదేళ్ళలో భారతదేశ జిడిపికి బ్లూ ఎకానమీ యొక్క సహకారాన్ని గణనీయంగా పెంచడం, తీరప్రాంత జనాభా జీవితాలను మెరుగుపరచడం, మన సముద్ర జీవవైవిధ్యాన్ని కాపాడటం మరియు మన సముద్ర ప్రాంతాలు మరియు వనరుల భద్రతను కాపాడుకోవడం ఈ ముసాయిదా పాలసీ లక్ష్యం. వ్యూహాలు స్థిరత్వం మరియు సామాజిక-ఆర్థిక సంక్షేమాల మీద కేంద్రీకరించినట్లైతే, ఈ రోజు, బ్లూ ఎకానమీ ఆర్థికాభివృద్ధికి మరియు శ్రేయస్సుకు తదుపరి గుణకంగా వాగ్దానాన్ని ఇస్తుంది. అందుచేత, ఆర్థికాభివృద్ధి మరియు సంక్షేమ సామర్థ్యాన్ని బయల్పరచడానికి, ప్రతిపాదించిన మార్గదర్శకాలు బ్లూ ఏకానమీ పాలసీని రూపొందించటంలో కీలకమైన దశ.